

Василъ. Какъ така ти, синъ на такова учено семейство, първенецъ на даскалъ Ботя отъ Калоферъ, попадна тукъ въ тоя халъ?

Христо (приглажда дългитѣ си до раменетѣ коси, дири нѣщо за ядене по лавицата, изъ сандъчетата). Тръгнахъ за Москва. . . . Баща ми събра отъ тукъ отъ тамъ, кое на заемъ, кое съ лихва, тридесетъ и петъ лири. Добре, ама още отъ първия день, нали се усѣтихъ на свобода, далечъ отъ погледа на Калоферскитѣ чорбаджии, почнахъ да се позаплѣсвамъ тукъ и тамъ. Въ Търново, въ хана, се запознахъ съ едни руски пѣтешественици, останахъ да ги развеждамъ и да имъ показвамъ старинитѣ, въ Русе останахъ за сватбата на единъ нашенецъ. Тамъ ме раздумваха: що ти трѣбва московлукъ, бе холамъ? Баща ти, като пас толкова години магарето на патриката въ Одеса, колко е прокопсаль! Нейсе, минахъ Дунава. По онова време въ Георгево бѣше Хаджията съ хората си. Имаше и момчета отъ четитѣ на Тотя и Панайота. Намѣрихъ имъ кръчмата, кждето се събиратъ.

Василъ. И тамъ остана, а?

Христо. Не знамъ какво стана. При хъшоветѣ влѣзе синътъ на даскалъ Ботя отъ Калоферъ, бждещъ студентъ по медицина въ Русия, съ тридесетъ и петъ лири въ джоба. А излѣзе единъ хъшъ, по-запаленъ отъ най-изпеченитѣ Старопланински хайдутини. . . . Отъ тогава всичко минало се заличи: Калоферъ, бащинъ домъ, учение, бждеще — всичко бѣ тамъ, при Хаджи Димитра. Всичко мое бѣ и тѣхно: пари, знания, животъ, младостъ. . . . Чакахъ само знакъ да тръгнемъ за Балкана. Бѣхъ се простилъ съ всичко. Дори написахъ и една пѣсенъ: „На прощаване“ (Въздъхва). Тя почва тѣй

Не плачи, майко, не тужи,
че станахъ ази хайдутинъ,
хайдутинъ, майко, бунтовникъ,
та тебе, клета, оставихъ,
за първо чедо да жалишь!

(махва съ ржка).

Василъ. И азъ не съмъ виждалъ вече отъ години своята майка. Дали ще успѣя да я видя поне още веднажъ. . . (Въздъхва). Досега имахъ късметъ. Леко се отгървахъ въ боя, който четата на Филипъ Тотя води край Златица. . . . А и въ дветѣ Бѣлградски легии нѣмахъ възможность да замина за тамъ, за кждето ни подготвяха. . . . И кждето всички мислимъ да оставимъ коститѣ си. Нима ще трѣбва всички да си измремъ тѣй мърцина, стопени отъ болести и неволя, като Раковски, безъ да развѣемъ байряка на свободата изъ Балкана. . . .

Христо. Сега какво мислишь да правишь?